

อัครสาวก ชำนาญ - ขวัญ

ชนเหล่าใด มีปกติรู้ในสิ่งที่ไม่เป็นสาระ ว่าเป็นสาระ
และเห็นในสิ่งที่เป็นสาระว่าไม่เป็นสาระ ชนเหล่านั้น มีความ
ดำริผิดเป็นอารมณ์ ย่อมไม่ประสบสิ่งที่เป็นสาระ ชนเหล่าใด
รู้สิ่งที่เป็นสาระโดยความเป็นสาระ และสิ่งไม่เป็นสาระโดย
ความไม่เป็นสาระ ชนเหล่านั้น มีความดำริชอบเป็นอารมณ์
ย่อมประสบแต่สิ่งที่เป็นสาระ

อัครสาวก ชาย-ขวา

๒๕

พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถือว่าเป็นศาสดาเอกของโลก ไม่มีใครทั้งในโลกนี้พร้อมทั้งเทวโลก และพรหมโลกที่จะยอดเยี่ยมกว่าพระองค์ได้ ทรงเป็นครูของเทวดา และมนุษย์ทั้งหลาย ความรู้ทั้งหมดที่พระองค์ทรงนำมาแสดงนั้น กลั่นออกมาจากกลางของพระธรรมกาย ซึ่งเกิดจากการได้ตรัสรู้อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณใต้คางไม้พระศรีมหาโพธิ์ เป็นความรู้ที่บริสุทธิ์ เป็นไปเพื่อความขจัดกิเลสอาสวะให้หมดสิ้นไป ผู้ที่ปฏิบัติตามพุทธโอวาท จึงเป็นผู้ดำเนินชีวิตไปสู่ความบริสุทธิ์หลุดพ้นตามพระองค์ไปด้วย

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ว่า

“ชนเหล่าใด มีปกติรู้ในสิ่งที่ไม่เป็นสาระ ว่าเป็นสาระ และเห็นในสิ่งที่เป็นสาระว่าไม่เป็นสาระ ชนเหล่านั้น มีความดำริผิดเป็นอารมณ์ ย่อมไม่ประสบสิ่งที่เป็นสาระ ชนเหล่าใด รู้สิ่งที่เป็นสาระโดยความเป็นสาระ และสิ่งไม่เป็นสาระ โดยความไม่เป็นสาระ ชนเหล่านั้น มีความดำริชอบเป็นอารมณ์ ย่อมประสบแต่สิ่งที่เป็นสาระ”

ชีวิตเราจะมีสาระหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการปฏิบัติตน ถ้าปฏิบัติถูกต้องตามทำนองคลองธรรม ปฏิบัติตามหลักไตรสิกขา คือทำศีล สมาธิ ปัญญา ให้เกิดขึ้นมา และปฏิบัติตามมรรค

อัครสาวก ซ้าย-ขวา

๓๐

มีองค์ ๘ โดยเริ่มตั้งแต่ความเห็นถูกเรื่อยไปจนถึงทำสมาธิถูกต้อง รวมทั้งไม่เบียดเบียนตน และผู้อื่นให้ได้รับความเดือดเนื้อร้อนใจ การดำเนินชีวิตอย่างนี้นับว่าเป็นชีวิตที่มีคุณค่าสมกับที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาแล้วได้ทำความดีได้สร้างบารมี บุญบารมีก็เพิ่มขึ้น

สิ่งใดที่ไม่ดีเป็นบาปอกุศล เราก็กลด ละ เลิกเสีย อะไรที่เป็นข้อบกพร่องก็ปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น สิ่งใดที่ไม่เป็นสาระก็เลิกทำ ทำแต่สิ่งที่เป็นสาระ เมื่อรู้ว่าอะไรเป็นสาระแก่นสารของชีวิต ก็ดำเนินชีวิตให้ถูกต้อง ไม่อาศัยทิฏฐิमानะที่ทำให้ไม่สามารถพัฒนาตนเองให้เจริญขึ้นได้ ควรเปิดใจให้กว้างเพื่อรับสิ่งที่ดีงามเข้ามาในชีวิต ไม่หลงติดอยู่กับการปฏิบัติผิดๆ ที่สืบต่อๆ กันมา

*ในช่วงเริ่มต้นการเผยแผ่พระพุทธศาสนา สมัยนั้น ชมพูทวีปนับว่าเป็นศูนย์รวมของเจ้าลัทธิต่างๆ จำนวนมาก ในจำนวนนี้ลัทธิชัชปริพาชกถือเป็นเจ้าลัทธิผู้หนึ่งที่มีชื่อเสียงโด่งดังมาก แม้แต่พระสารีบุตรกับพระมหาโมคคัลลานะสมัยที่เริ่มแสวงหาโมกขธรรม เคยมาเป็นศิษย์ และเนื่องจากท่านทั้งสองเป็นผู้มีปัญญามาก เพียงศึกษาเล่าเรียนได้ไม่กี่วัน ก็แทงตลอด

*มก. เล่ม ๓๒ หน้า ๒๖๙

อัครสาวก ชาย-ขวา

๓๑

ในความรู้ของอาจารย์จนหมดสิ้น จนอาจารย์เอ่ยปากให้มาช่วยกันสอนคนอื่นๆ ด้วย

แต่ท่านทั้งสองได้สั่งสมสาวกบารมีญาณมาเต็มเปี่ยมบริบูรณ์แล้ว รู้ว่าความรู้ที่ศึกษามาไม่มีอะไรเป็นแก่นสาร ถึงปฏิบัติต่อไปก็ไม่ทำให้พ้นทุกข์ จึงออกเดินทางเพื่อแสวงหาความรู้จากท่านผู้รู้อื่นๆ ที่จะสามารถบอกหนทางแห่งความหลุดพ้นได้ ท่านทั้งสองจึงเดินทางไปทั่วชมพูทวีป จนกระทั่งวันหนึ่งอุปติสสะได้มาพบกับพระอัสสชิเถระ ซึ่งกำลังเดินบิณฑบาตอยู่แค่เห็นเท่านั้นก็เกิดความเลื่อมใสในอากัปกิริยาของท่าน จึงได้ถามว่า

“ท่านผู้เจริญ อินทรีย์ของท่านผ่องใสยิ่งนัก อิริยาบถของท่านก็งดงาม ท่านบวชเพราะใคร ใครเป็นศาสดาของท่าน ท่านชอบใจธรรมของใคร” พระเถระตอบว่า “พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดาของเรา เราชอบใจธรรมของพระพุทธเจ้าพระองค์นั้น” อุปติสสมานพถามต่อไปว่า “ก็ศาสดาของท่านมีปกติสอนว่าอย่างไร”

พระเถระคิดว่า “ธรรมดาปริพาชกทั้งหลายเป็นปฏิปักษ์ต่อพระพุทธศาสนา เราจักแสดงความลึกซึ้งในพระศาสนาให้ปริพาชกนี้ได้ทราบ” เนื่องจากท่านเป็นผู้ถ่อมตนจึงกล่าวว่า

อัครสาวก ข้าย-ขวา

๓๒

“เราเป็นผู้บวชใหม่ยังไม่นานเพิ่งมาสู่พระธรรมวินัยนี้ เราไม่อาจจะแสดงธรรมโดยพิสดารได้” อุปติสสะจึงจะยื่นคะยอว่า “ขอท่านจงกล่าวธรรมตามความพอใจเถิด จะน้อยหรือมากก็ตาม การแทงตลอดธรรมนั้นเป็นภาระของข้าพเจ้าเอง” พระเถระจึงได้กล่าวสอนว่า

“เย ธมฺมา เหตุปฺปภา เตสํ เหตุํ ตถาคโธ
เตสญฺจ โย นิโรธो จ เอวํวาทิ มหาสมโณ”

“ธรรมเหล่าใดเกิดแต่เหตุ พระตถาคตเจ้ามีปกติตรัสเหตุแห่งธรรมนั้น และความดับแห่งธรรมนั้น พระมหาสมณะมีปกติกล่าวสอนอย่างนี้”

เมื่อจบคาถา อุปติสสปริพาชกสามารถพิจารณาเนื้อความอันลึกซึ้งนั้นได้ เนื่องจากท่านได้สั่งสมบุญเก่ามาดี จึงแทงตลอดในคำสอนนั้น ซึ่งคนธรรมดาไม่สามารถจะเข้าใจได้ง่ายๆ เพราะเป็นการกล่าวถึงทุกข์ เหตุที่ทำให้เกิดทุกข์ เมื่อรู้ที่เกิดทุกข์แล้วก็ดับทุกข์เสีย เป็นธรรมเพียงบทสั้นๆ แต่อุปติสสะก็มีดวงตาเห็นธรรมได้บรรลุเป็นพระโสดาบันทันที

จากนั้น ท่านได้อำลาพระเถระเพื่อไปหาสหาย และได้กล่าวคาถาที่ตนฟังมาทั้งหมดให้โกลิตะผู้เป็นสหายฟัง พอจบคาถาโกลิตะมีดวงตาเห็นธรรมตั้งอยู่ในโสดาปัตติผลเช่นกัน ทั้งสองท่าน

อัครสาวก ชาย-ขวา

๓๓

เป็นผู้มีความกตัญญูทเวทิตาอยู่ในใจ จึงคิดว่า เราจะบอก
อมตธรรมที่ได้บรรลุนี้แก่อาจารย์สัญญาชัยบ้าง เมื่อท่านรู้แล้ว
จะแทงตลอด แต่ถ้าไม่แทงตลอดก็จะเชื่อพวกเรา แล้วจะตาม
ไปเฝ้าพระบรมศาสดาพร้อมๆ กัน

เมื่อทั้งสองมาถึงสำนักของสัญญาชัยก็กล่าวเชิญชวนว่า
“ท่านอาจารย์ พระรัตนตรัยได้บังเกิดขึ้นแล้วในโลก เชิญท่าน
อาจารย์ไปเฝ้าพระบรมศาสดากันเถิด” สัญญาชัยปริพาชกแม้จะรู้
ว่าตนเองไม่มีคุณวิเศษอะไร แต่เป็นเพราะทิฏฐิमानะที่เป็น
อาจารย์ใหญ่ มีบริวารมาก จึงไม่ยอมไปเป็นลูกศิษย์ใครอีก ได้
กล่าวว่า “เธอทั้งสองไปกันเถิด เราไม่อาจจะเป็นศิษย์ของใครได้
การอยู่เป็นศิษย์ของบุคคลอื่น เป็นเช่นกับจระเข้ที่เขาขังไว้ใน
ตุ่มน้ำ”

เมื่อสัญญาชัยถูกลูกศิษย์เอกทั้งสองคะยั้นคะยอจะให้ไปให้ได้
จึงถามสองสหายว่า “ในโลกนี้คนโง่กับคนฉลาดอย่างไรหนามีมาก
กว่ากัน” ท่านทั้งสองจึงตอบว่า “คนโง่มีจำนวนมากกว่า ส่วน
คนฉลาดมีน้อย” สัญญาชัยจึงกล่าวว่า “ถ้าเช่นนั้น พวกคนโง่จะมา
สู่สำนักของเรา ส่วนคนฉลาดจะไปสู่สำนักของพระสมณโคตม
พวกเธอจะไปกันเถิด” เมื่อท่านชวนอาจารย์ไม่สำเร็จ จึงพากัน
ออกเดินทางจากมา และยังมีบริวารอีก ๕๐๐ คนตามมาด้วย

อัครสาวก ชาย-ขวา

๓๔

ทั้งสองสหายเมื่อมาถึงวัดพระเชตุวันแล้ว ได้กราบทูลเรื่องราวทั้งหมดให้พระลัมมาลัมพุทเจ้าทรงทราบ พระพุทธรองค์ตรัสว่า “ลัญชัยถือเอาสิ่งที่ไม่เป็นสาระว่าเป็นสาระ ถือเอาสิ่งที่เป็นสาระว่าไม่เป็นสาระ เพราะเป็นมิจฉาทิฎฐิ ส่วนพวกเธอรู้สิ่งที่เป็นสาระว่าเป็นสาระ รู้สิ่งที่ไม่เป็นสาระว่าไม่เป็นสาระ จึงนับว่าเป็นบัณฑิตที่แท้จริง” ต่อมาท่านทั้งสองก็ได้บรรลุปะเป็นพระอรหันต์ ซึ่งพระสารีบุตรเถระได้รับแต่งตั้งเป็นอัครสาวกเบื้องขวา ผู้เลิศทางด้านมปัญญา ส่วนพระโมคคัลลานเถระได้รับแต่งตั้งเป็นอัครสาวกเบื้องซ้าย ผู้เลิศทางด้านมฤทธิ์ ตั้งแต่บัดนั้นมาก็ได้ทำหน้าที่เผยแผ่คำสอนของพระบรมศาสดาให้กว้างไกลออกไป ทำให้พระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองมากยิ่งขึ้น

ดังนั้น ผู้มีปัญญาต้องพิจารณาให้ดีว่า สิ่งใดเป็นสาระหรือไม่เป็นสาระ เพื่อจะได้เลือกปฏิบัติให้ถูกต้อง ชีวิตจะได้ปลอดภัย เพราะถ้าปฏิบัติผิดๆ เนื่องจากมีความเห็นผิด จะเป็นอันตรายต่อชีวิตอย่างยิ่ง ความเห็นผิดนำไปสู่อบาย ทุกคติ วินิบาต นรก แต่ถ้ารู้ตัวว่าตนเองเห็นผิดไปแล้ว และรีบกลับตัวกลับใจ ลงมือปรับปรุงแก้ไขตนเองเสียใหม่ อย่างนี้ก็จะสามารถกลับมาเป็นบัณฑิตได้

ปัจจุบันนี้มีบัณฑิตทางโลกที่จบปริญญาตามมหาวิทยาลัย

อัครสาวก ช้าย-ขวา

๓๕

ต่างๆ เกิดขึ้นมาก แต่น้อยคนนักที่จะเป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ทั้งทางโลกและทางธรรม ถ้าได้ศึกษาพระธรรมคำสอนควบคู่ไปด้วย จะมีทั้งความรู้และคุณธรรม จะได้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและต่อโลก ชาวโลกจะได้หันมาทำแต่สิ่งที่เป็นสาระ เป็นเป้าหมายที่แท้จริงของชีวิต มาสร้างบุญสร้างบารมี มุ่งปฏิบัติธรรม ให้เข้าถึงพระธรรมกายภายในตน เพื่อเข้าถึงความเต็มเปี่ยมของชีวิต

เพราะฉะนั้น วิธีชีวิตที่ถูกต้อง จะต้องดำเนินตามรอยบาทพระบรมศาสดา ปฏิบัติตามแบบอย่างของบัณฑิตในกาลก่อน คือ ทั้งสิ่งที่ไม่เป็นสาระ แล้วหันมาปฏิบัติในสิ่งที่เป็นสาระ เร่งปรารภความเพียร ทำพระนิพพานให้แจ้ง อย่าเกียจคร้านในการปฏิบัติธรรม ให้หมั่นฝึกฝนใจให้หยุดนิ่งทุกๆ วัน แล้วเราจะได้สมปรารถนากันทุกๆ คน

